

Ympäristöministeri Paula Lehtomäki/
ympäristöministeriö

Asia: Inarijärven Natura- ja rantojensuojelualueiden kaavoittaminen loma- ja matkailupalvelurakentamiseen sekä sen seurauksena moninkertaistuva luonnon kulutus

Inarijärvi-yhdistys ry. haluaa kiinnittää huomiota ja pyytää puuttumista erämaisen Inarijärven Natura- ja rantojensuojelualueita koskevaan, käynnissä olevaan yleiskaavoitukseen. Se tähtää tuhansien uusien loma-asunto- ja matkailupalveluodepaikkojen sekä kokonaan uusien matkailutaajamien luomiseen ainutlaatuisen erämaajärven rannoille. Suurimmat keskittymät ja myös hajatontit ollaan osoittamassa Metsähallituksen hallinnassa oleville valtionmaille, koska se on kaavaesitysten ja -luonnosten selityksissä ja esittelyissä todettu ”helpoimmaksi”.

Samassa yhteydessä on annettu ymmärtää, että kaavoittajana toimivan kunnan edustajat ovat neuvotelleet rantojensuojelualueille osoitettavasta rakentamisesta ympäristöministeriön edustajien kanssa ja että ministeriö ”ainakin joidenkin edustajiensa osalta” hyväksyy kaavoitustoimet niiden vähäisten vaikutusten takia.

Yhdistys katsoo, että mikäli tieto neuvotteluista ja sopimisesta pitää paikkansa, ministeriötä on informoitu harhauttavasti ja ainakin puutteellisesti Inarijärveä koskevien kolmen uuden yleiskaavan (Ivalon alueen osayleiskaava, Ukonjärven osayleiskaava ja Inarijärven osayleiskaava) kokonaisvaikutuksista.

Yhdistyksen mielestä kaavoja ei pidä vahvistaa yksitellen, kuten nyt on suunniteltu, vaan on tehtävä kunnasta, liikelaitos Metsähallituksesta ja kaavoituskonsulteista riippumaton selvitys esitysten yhteisvaikutuksista nimenomaan Natura- ja rantojensuojelualueiden tilaan ja tilanteeseen. Mikäli mahdollista, tarkasteluun tulee liittää myös vaikutusten arviointi Inarijärveen liittyvään, inarinsaamelaisuudesta lähtöisin olevaan paikalliseen ja yhä alueen käytössä vallitsevaan järvikulttuuriin.

Yhdistyksen mielestä Inarijärven kohdalla kyseessä on yritys ennakkotapauksen luonteisesti koetella kuinka pitkälle Natura- ja rantojensuojelualueita voidaan ottaa loma- ja matkailupalvelukäyttöön. Kyse on rakentamisen ja sen synnyttämien ympäristövaikutusten pinta-alallinen laajuus huomioiden jopa paljon mittavammasta periaatteellisesta asiasta kuin esimerkiksi Pallaksen kansallispuistoa koskevassa ja paljon huomiota saaneessa hankkeessa.

Inarijärvi-yhdistys ry on tätä ennen lähestynyt Metsähallitusta tiedustellen sen roolista Inarijärveä koskevissa kaavoitushankkeissa. Metsähallitus on saamassa kaavojen esitysten toteutuessa huomattavan liiketaloudellisen hyödyn tonttikaupasta, mutta samalla sen tulisi Natura- ja rantojensuojelualueita hallinnoivana valtion viranomaislaitoksena torjua suojelualueisiin kohdistuvia rakennushankkeita ja käyttöpainetta. Velvoite on kirjattu erikseen esimerkiksi

rantojensuojeluohjelmassa.

Metsähallituksen pääjohtaja Jyrki Kangas ilmoitti vastauksessaan Metsähallituksen omaksuneen Inarjärven suojelualueiden matkailukaavoituksessa neutraalin roolin (vastaus liitteenä) ja hän siirtää vastuun selkeästi ympäristöministeriölle.

Kangas näyttää tulleen informoiduksi samalla tavalla kuin yhdistyksen tietojen mukaan myös alueelliset ympäristöviranomaiset ja ympäristöministeriö: Inarissa on puute vetovoimaisista uuden loma-asutuksen ja uusien matkailupalvelujen alueista, jolloin ainoaksi vaihtoehdoksi jää Inarjärven alue.

Inarjärvi-yhdistys huomauttaa, että Inarissa on runsaasti muita Natura- ja rantojensuojelualueiden ulkopuolisia vesistöarantoja, joille em. varauksia voidaan osoittaa. Kun Inarjärven pinta-ala on 1300 km², löytyy näitä muita vesistöjä lähes yhtä suuri ala. Lisäksi monet alueet ovat jo olemassa olevan tiestön sekä energiahuollon varrella.

Kunnan informaation tarkoitushakuisuutta osoittaa sekin, että kunta on aiemmin perustellut Saariselän matkailukeskuksen tiiviyttä ja mm. suunniteltua monikerrosrakentamista luonnon säästämiseksi. Nyt kuitenkin Inarjärven Natura- ja rantojensuojelualueesta halutaan rakentamisen ympäristövaikutuksineen 1300 km²:n "saariselkä".

Kunnanvaltuustoa on informoitu kunnan edustajien esitellessä Helsingissä Inarjärven kaavoitusta sijoittamalla Inarjärven kartan vertailevasti Uudenmaan päälle. Tässä yhteydessä on valtuustolle kerrotun mukaan kysytty, eikö näin suurelle alalle voida todella kaavoittaa "muutamia mökkejä".

Tosiasiassa kunnassa ei edes tiedetä paljonko Inarjärven alueella on ennestään loma- ja matkailupalvelurakentamista. Asia tuli ilmi äskettäin sanomalehti Kalevan haastattelussa kunnan teknistä johtajaa. Puuttuu siis jopa vähimmäisvaatimuksena pidettävää pohjatietoa.

Ivalon alueen ja Ukonjärven yleiskaavaehdotuksissa ei ole arvioitu kaavoituksen vaikutuksia Inarjärvellä. Ivalon alueen kaavaehdotuksen esittelyssä todettiin, että koska kaavan alue rajautuu Inarjärven rantaviivaan, ei sen ulkopuolista Natura-aluetta ole ollut tarvetta ottaa vaikutusarvioinnin piiriin. Tällainen menettely on käsittämätöntä.

Inarjärven osayleiskaavan esillä olleessa luonnoksessa esitetään "olettamus", että kaavan toteutuminen lisää Natura- ja rantojensuojelualueiden käyttöpaineen nykyisestä 3-kertaiseksi. Kun mukaan lasketaan Ivalon alueen ja Ukonjärven yleiskaavojen vaikutus sekä vielä myöhemmin suunniteltu mahdollinen Sevettijärven suunnan osayleiskaava, käyttöpaineen voidaan yhtä perustellusti "olettaa" kasvavan vähintään 5-kertaiseksi. Tällainen kasvu ei voi olla merkityksetöntä eikä edes vähämerkityksellistä puhuttaessa luontoarvojensa takia suojelluista alueista.

Inarjärven uudessa osayleiskaavassa ollaan tulevien loma-asutusten ja matkailun käyttötärpeita ennakkoiden poistamassa nykyiset suojelualuemerkinnot useilta suursaarilta (Petäjäsäret, Mahlatti jne.) sekä suurilta osilta mannerrantojen rantojensuojelualueita (Seulavaara, Kankiniemi jne.), joita

esitetään muutettavaksi ja rakennettavaksi virkistysalueiksi. Muutos heikentäisi ratkaisevasti Natura-alueen erämaisuuutta ja suojelutavoitetta.

Tiivistäen: Inarijärvi-yhdistys ry esittää, että ympäristöministeriö ottaa Inarijärven Natura- ja rantojensuojelualueita koskevat Inarijärven osayleiskaavan, Ivalon alueen osayleiskaavan ja Ukonjärven osayleiskaavan vaikutuksineen kokonaisuutena tarkasteluunsa sekä suojelutavoitteiden ja –tilanteen lähtökohdista arvioitavaksi.

Inarissa 6.5.2010
Inarijärvi-yhdistys ry

Jouko Nikulainen
puheenjohtaja

Inarijärvi-yhdistys ry:n tarkoitus on vaalia ja edistää Inarijärven ja sen vesistöalueen luonnon ja elinympäristöjen tilaa ekologian sekä perinteisen kestävän käytön ja kulttuurin pohjalta. Yhdistys pyrkii kaikin tavoin toimimaan Inarijärven erämaisyyden säilyttämiseksi ja kestävän käytön turvaamiseksi. Yhdistyksen jäsenistö koostuu pääosin paikallisista, mutta myös Inarijärvellä retkeilevistä tai sen luontoarvot muutoin ymmärtävistä ihmisistä ympäri Suomea.

Yhteystiedot:
Inarijärvi-yhdistys ry.
c/o Veikko Väänänen
Inarintie 37
99870 Inari

